

בית נחמן

ליל חמישי, י' בתמוז תשפ"ג

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
 רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
 רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 22:00

ניתן לשמוע
 בשידור ישיר את
 שיעורו של מרן שליט"א
 בערוץ קול ברמה.
 או בליקו בית נחמן:
 079-9270505

נושאי השיעור:

א. לשתות מים אחר הדלקת נרות שבת קודם קידוש. ב. דין לכן ודין יין אדום לקידוש. ג. צביעה ביין. ד. צריך רוב יין במיץ ענבים. ה. כוס מלאה. ו. בחור ספרדי בישיבה אשכנזית. ז. שח או ענה אמן בין תפלין של יד לתפלין של ראש. ח. ביאורים נפלאים בפסוקי פרשת בלק. ט. כל פעולה שאדם עושה יש לה חשבון למעלה.

לשתות מים בערב שבת אחרי הדלקת נרות

א. ¹ שבוע טוב ומבורך. ² נדבר מעט בהלכות קידוש. מותר לאדם לשתות מים עד בין השמשות ביום ששי, בגמרא כתוב שמי ששותה מים בליל שבת לפני הקידוש מת ב"אסכרה". ³ [א"ה בגמרא בפסחים (ק"ה ע"א) אמרו כן על מי ששותה מים לפני הבדלה. שוב הראנו מרן רבנו שליט"א שמהר"י צמח והובא בכף החיים סי' רצ"א אות ט"ו בכתב דהוא הדין בערב שבת. ועיין בספר שמירת הגוף והנפש ח"ב סי' ק"ל שהאריך בזה]. ואפילו הכי כתבו שעד בין השמשות מותר, והאיסור אינו מזמן הדלקת נרות. יש כאלה שאומרים שאם כבר הדלקנו נרות, א"כ אנחנו כבר לא יכולים לשתות, אבל קודם כל לדעת מרן (סי' רס"ג ס"י) הדלקת נרות זה לא קבלת שבת. ודבר שני, כל האיסור רק בבין השמשות, כלומר לאחר שקיעת החמה ומעלה. וגם אחרי שקיעת החמה [עד צאת הכוכבים] יש מתירים לשתות אם אדם צמא מאד, מטעם ספק ספיקא. כי יש דעה של רבי יוסי בגמרא (שבת דף ל"ד ע"ב) שאומר שבין השמשות רגע אחד הוא, ויש דעה של רבנו תם שאומר שרק אחרי שעה ורבע מהשקיעה מתחיל צאת הכוכבים, ולמרות שלדעתו אין לעשות ס"ס מסברת ר"ת, אבל כאן יש עוד כל מיני צירופים. כי הרמב"ם סובר (פכ"ט מהלכות שבת ה"ה. עיין בב"י סי' רע"א) שמותר לשתות מים לפני הקידוש ורק דברים אחרים אסור. **לכן אם אדם צמא מאד יכול לשתות מים גם אחרי השקיעה [עד צה"כ]. וכן פוסק הגר"ע יוסף זצ"ל. אבל לכתחילה אסור לשתות.** צריך להיזהר לשתות מים לרויה לפני שידליקו את הנרות. ⁴ וכל ההיתר זה רק מים,

אבל דברים אחרים כמו תה וקפה לא כדאי לשתות אחרי השקיעה. ואין הבדל בזה בין איש לאשה. האשה שהדליקה נרות אינה חייבת לאסור על עצמה לשתות. גם הבן איש חי שבדרך כלל הוא זהיר בדברים האלה, הוא אומר (ש"ב פרשת בראשית אות י"ז) רק בבין השמשות לא לשתות (מה זה בין השמשות? בין השקיעה לצאת הכוכבים).

דין יין אדום ויין לבן לקידוש

ב. בליל שבת עושים קידוש לכתחילה על יין אדום. בגמרא (בבא בתרא דף צ"ז ע"ב) כתוב גבי יין בורק שכשר לקידוש. מה זה בורק? יין לבן ("איברוק" - מבריק), כשר לקידוש. [ורא אמר בגמרא שאסור לקדש על יין לבן], ויש ספק בפוסקים האם מדובר על נסכים או מדובר על יין רגיל. ⁵ לכן לכתחילה צריך לקדש דוקא על יין אדום, ככה מנהג הספרדים. ומרן (סי' רע"ב ס"ד) כותב שמותר לקדש על יין לבן, ודעת הרמב"ן (בחי"ב ב"ב שם) להחמיר. וסיימ: "ומנהג העולם כסברא ראשונה". מנהג העולם לקדש על יין לבן, ואפילו הכי כתבו הפוסקים שאם אתה יכול לעשות על יין אדום זה טוב מאד (שנאמר "אל תרא יין כי יתאדם". משלי כ"ג, ל"א. אם תראה יין שהתאדם, זה היין הטוב ביותר). אז **אם יש לך יין אדום תבחר בו, ואם אין לך מותר לקדש על יין לבן.**

לערב יין אדום עם לבן

ג. הרב משה לוי ע"ה אמר (מנ"ח ח"ג פרק י"ג הלכה ח') שאם אדם רוצה למזוג את היין הלבן ביין אדום כדי שיהיה אדום אליבא דכולי עלמא, אסור לעשות ככה בשבת. **אפילו שבדרך כלל אין צביעה באוכלים.** ⁶ בכל זאת הרב משה לוי אומר כאן, שע"י הצביעה הזאת אתה מכשיר את היין אליבא דכולי עלמא גם לדעת הרמב"ן, אז נראה שאתה עושה משהו, עושה שינוי. [ולכן אסור למזוג את האדום על הלבן, אלא את הלבן על האדום]. **והרב עובדיה ע"ה** (חזו"ע שבת ה' עמ' ל"ו) דחה דבריו כי קיימא לן שגם על יין לבן מותר לקדש, והרוצה לעשות דוקא על אדום זו חסידות והידור בעלמא, ועל הידור כזה לא אומרים שאסור. ⁵ כאשר באתי לארץ אמרו לי שיש כאן יין הוק' (הוק' זה לא הוראת קבע...). הוא טעים, אבל הוא לא אדום, הוא לבן. ⁶ הבן איש חי (ש"ב פרשת פקודי אות ד') מחמיר בצביעה באוכלים. אמר תמיד למזוג את האדום בלבן, שזה לא ניכר בכלל. אבל לבן באדום אתה מוסיף עליו אדום וזה אסור. [ואם חפץ בצביעה אפילו לתת לבן באדום מצדד שם לאסור]. אבל דחו דבריו, חלקו עליו הפוסקים (עיין בספר הליכות עולם שם), שאין צביעה באוכלים.

1. הערת המערכת: יישר כח לאחראים על שידור שיעורו של מרן רבנו שליט"א - ר' דניאל חן יצ"ו ור' משה אהרן חדאד יצ"ו על כל פעלם בעניין, ובפרט בשיעור זה.
2. אני צריך לומר כאילו אנחנו נמצאים במוצאי שבת... [השבוע השיעור נמסר בליל חמישי (י"ב בתמוז) והועבר בשידור חוזר במוצ"ש. המערכת] יסדרו את זה שלא יהיה ניכר שזה בכאילו ולא באמת... הגמרא אומרת שיום רביעי, חמישי וששי שייכים לשבת הבאה, א"כ כאילו התחיל שבוע חדש.
3. מה זו אסכרה? כתוב (שבת דף ל"ג ע"ב) שזו מחלה שמתחילה בפה ומסתיימת בבני מעיים וכו'. והיה חכם אחד בג'ר"ב שהיה אומר שאסכרה זה "שעלא". זו "שעלת", (לא שיעול, שיעול זה משהו קל, שעלת זה משהו חמור, יכול להגיע בר מינן לידי מות).
4. היום אם אתה אוכל, אומרים לך "בתאבון", ואם אתה שותה אומרים לך "לרוויה". "כוס רויה" (תהלים כ"ג, ה'). מה פירוש "כוס רויה"? יש אנשים נוהגים שכאשר מביאים כוס לפני אדם מוכוב הוא שותה, וממלאים לו עוד פעם. עוד פעם הוא שותה, וממלאים לו עוד פעם. "דשנת בשמן ראשי כוסי רויה". הכוס שלי רוויה. הכוס רויה ממשקה ומהמים.

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת שולמית ברכה טובה תחילת בת הרבנית אסתר (חיה) לויזה ע"ה.

לע"נ הצדקת אמנו וסבתנו היקרה מרת **מז'אנה בת תיתה ע"ה** ת.ג.צ.ב.ה.

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה זצ"ל**.

נוצוב גרפי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:14	20:30	21:06
19:31	20:32	21:03
19:22	20:34	21:04
19:29	20:30	21:01

לעשות בשבת. אז **לכתחילה, אם אדם יש לו יין אדום - הכי טוב. ואם אדם יש לו גם יין לבן - יעשה אדום ואח"כ לבן, כי ככה כל טיפה וטיפה שנכנסת מהלבן לתוך האדום בטלה, וגמרנו. ובדיעבד מותר להוסיף גם אדום ללבן.**

צריך רוב יין במיץ ענבים

ד. מיץ ענבים צריך שיהיה בו רוב יין (יש מיץ ענבים שהכל שקר...) ⁷, ויש אומרים שאם יש בו טעם יין מותר, ורק לכתחילה צריך שיהיה בו רוב יין. [להלכה] **אם אין בו רוב יין אין לברך עליו בורא פרי הגפן**.⁸ היינות של האשכנזים הם רובם מים. **לכן יין של "כרמל מזרחי" זה הכי טוב. אבל אם תמזוג אותו בהרבה מים לא עשינו כלום, צריך שיהיה רובו יין. לכן תמזוג כמה טיפות של מים וזהו.** אם היין היה חזק מאד, אפילו אם תמזוג אותו בהרבה מים אין בזה כלום. אבל היינות שלנו היום כולם חלשים, אין בהם ממש, לכן צריך למזוג אותם במעט יין. פעם בילדותי קראתי סיפור על הרב קוק שהיה מוזג את הקידוש בשלוש טיפות של מים. והתפלאתי, מה זה שלוש טיפות? הרי אנחנו מוזגים כמו שצריך. אבל בכוונה הוא מזג רק שלוש טיפות, כי אם ימזוג יותר, אולי יהיה הרוב מים, כי היין של האשכנזים הוא כמעט מים, לכן אם נוסיף לו הרבה מים זו "סכנה"... לכן שלוש טיפות זה מספיק. (אותו דבר כשעושים כוס של ברכת המזון, מגיעים ל"ואכלת ושבעת וברכת את..." במלה "את" יש סגול באל"ף, הסגול הזה מראה לך שלוש טיפות. טיפה, שתיים שלוש... וזהו).

כוס מלאה

ה. ותמלא את הכוס. הרב עובדיה ע"ה היה מקפיד למלא את הכוס על כל גדותיה, עד שישפך מעט. וככה אבא ע"ה היה עושה, ולא ידעתי מאיפה הוא הביא את זה. אבל כנראה ככה נהגו הספרדים מאז ומעולם, כשהם ממלאים את הכוס כדי לעשות קידוש, ממלאים אותו עד הסוף.

בחור ספרדי בישיבה אשכנזית

ו. אם אדם נמצא בישיבה אשכנזית (היום כמעט כולם שם...) ⁹, ומביאים לו יין שאין רובו יין. מה תעשה? תגיד להם: תביאו לי יין שרובו יין? יגידו לך: לך מכאן! אנחנו מביאים יין שבירכה עליו הסבתא שלי ברוסיה...

7. היום אתה לוקח "פאנטה" וכתוב עליה: "בטעם תפוז", אח"כ למטה כתוב שאין בו פירות... אז מה זה טעם תפוז ואין בו פירות?... טעם תפוז אבל זה לא פירות, זה כלום... על חלב שקדים גם כן, אבא היה מברך על חלב שקדים ביום שבועות כי הוא נראה "כמו" חלב. וצריך לאכול דברי חלב בשבועות, ובחוץ לארץ אין לנו חלב, כי החלב כולו חלב של גוים, וחלב של גוים שלא עמדו עליו בשעת החליבה לא כדאי לשתות. כאן יש לנו חלב שעמדו עליו בשעת החליבה. **הערת המערכת:** כאן מוזן רבנו שליט"א דיבר עם בחור שהיה נראה כחולם, אמר לו: אתה שומע צדיק? חשבתי שאתה חולם, שנאמר (בראשית מ"א, א'): "ופרעה חולם והנה עומד על האזור", ו"פרעה" בגימטריא ש"ס. אם אתה לומד את כל הש"ס, אז ממילא תשמע דברים ואתה שט בכל מרחבי הש"ס והפוסקים... תקשיב, כדאי לך. אני לא מדבר דברים עמוקים, דברי פשוטים מאד. מחר בעז"ה תהיה על כל רבביתו" (אסתר א', ח). תהיה רב בבית שלך. ואשתך תאמר לך: מה נביא מים? יין אדום, יין לבן? תפסוק לה, תאמר לה: הרמב"ן אומר יין לבן לא כשר, ומרן אומר שהוא כשר. ולכתחילה תביאי יין אדום, ואם אין לך, תביאי יין לבן. ולמזוג לכתחילה את האדום, ואז הלבן בתוכו, שהלבן יתבטל באדום. אל תישן בשיעור. אם היה לי כח לתת דרשות ומשלים כמו רבי מאיר בעל הנס, זה היה טוב. אבל אין לי משלים, נגמר לי כל המשלים. בא אתמול אחד בבית הכנסת, על כל דבר משל או סיפור שאמרתי אמר: מה זה, דרשה כזאת לא שמעתי! אתה חושב שכל יום יש לי משלים? רבי מאיר בעל הנס יש לו 300 משלים. אתה רוצה ממני 400-500? מאיפה אביא אותם? מסבתא שלי?... אין לי משלים!

8. פעם הרב עובדיה ע"ה היה נוכח באיזו מסיבה של חתונה, הביאו לו יין, והסתכל עליו וראה שהוא בכשרי ה"בד"ץ, בירך עליו "שהכל נהיה בדברו"... מה זה? איך תחלוק על הבד"ץ? זו "סכנה"! זה לא בג"ץ, על בג"ץ נחלוק, אבל על בד"ץ?... אח"כ המשין הרב יהודה צדקה ע"ה, ואמר: כן, הרב צודק! צריך להיות רובו יין. (עייני בשר"ת חזון עובדיה ס'ו' בהערה). פעם הרב שמואל ואזנר ע"ה אמר לי בטלפון שהיינות שלנו - "אליעז" (נדמה לי) רובו יין. ויש אומרים שזה לא כל כך.

9. אחד אומר לי בסייעתא דשמיא, מאיפה הבאת את הדשמיא? למה לא דשמיא? אמר: ככה למדתי בישיבה האשכנזית, הכל ככה. (ועיני בדניאל ד', כ"ג: די שליטין שמא).

(אבל ברוסיה לא היו להם ענבים, היה להם מעט מאד, והיו לוקחים צימוקים. אבל כאן יש לנו ברוך ה'). תעשה קידוש לבד? יגרשו אותך מהישיבה. במקרה כזה תוכל לשבת אתם [ולצאת ידי חובת קידוש] ולענות להם אמן אפילו שאין רובו יין, מכיון שזה נקרא "חמר מדינה". ויש דעה שגם בקידוש של לילה, חמר מדינה כשר (עייני בכה"ח סי' ער"ב אות נ' ובספר ה' נסי ח"ב חלק השו"ת סי' כ"ח), ובשביל לא לעשות מחלוקות רבות, אפשר לסמוך על זה ¹⁰.

"סבאך מהול במים"

ז. אבל יין צריך שיהיה רובו יין, ולא יהיה רובו מים. מה זה שוה? כתוב (ישעיה א', כ"ב): "כספך היה לסיגים, סבאך מהול במים". מה זה "סבאך"? זה היין שסובאים בו, ו"סבאך" גמטריא 83, מהול במים. יש בהם 83% מים, ורק 17% יין! ככה אומרים, כי די להם בשתות (שישית) יין. ואם תחלק מאה על שש, יוצא קצת פחות משבעה עשר, ואם יש לך 17% יין, זה בסדר גמור [לדעתם], ישעיה הנביא מקונן עליהם: "כספך היה לסיגים, סבאך מהול במים", למה תעשו כך? אם היה חסר לכם ענבים, אני מבין. אבל בארץ ישראל ברוך ה' יש ענבים הכי טובים, עד שהגיע הדבר שהיין של ארץ ישראל שוה יותר מכל היינות הטובים בעולם, מה"שמפניה" וכדומה.

שח או ענה אמן בין תפלין של יד לתפלין של ראש

ח. עכשיו נאמר משהו על תפלין. יש לנו תפלין של רש"י ותפלין של רבנו תם. בתפלין של רש"י לא מפסיקים [בין תפילה של יד לתפילה של ראש], ובדיעבד אם הפסיק בעניית אמן וכדומה, זה לא נחשב "הפסק", והוא לא צריך לחזור ולברך על תפלין של ראש. למה? כי יש דעה שמה שאמרו "שח" מברך על תפלין של ראש (מנחות דף ל"ו ע"א) הכוונה דוקא שיחה בטילה. אבל אם הוא ענה אמן וכדומה, זה לא נחשב "שח", ולכן לא חוזר ומברך. ואילו בתפלין של רבנו תם, לכתחילה אם אתה שומע ברכה [בין תש"ד לתש"ר], תענה אמן. למה? כי רבנו תם בעצמו אמר (עייני בב"י סי' כ"ה) את הסברא הזאת שדוקא שח שיחה בטלה, ולכן אם אתה מניח תפלין של רבנו תם, אתה יכול להקל. כי אליבא דרש"י לא תפלין בכלל, זה לא כשר. ואליבא דרבנו תם, מותר לך לכתחילה לענות אמן דברכות וקדיש וכדומה, לכן בתפלין שלו אתה יכול לכתחילה לענות. אבל בתפלין של רש"י, אל תענה. ואם ענית אמן - אתה לא מברך על תפלין של ראש. אבל אם דיברת דברים בטלים [בתפלין דרש"י בין יד לראש], תברך על תפלין של ראש: "אשר קדשנו במצוותיו וציונו על

10. זה לא חכמה שאנחנו ככה והם ככה. ספרו לי השבוע שיש שיגעון בין האשכנזים לצדיקים, לחסידים, לחרדים. יש כאלה הסימן שלהם שהכובע שלהם "ענגר", הכובע שלהם יורד למטה, זה ח"ד. ויש כאלה שהסימן שלהם זה שהגרביים לבנות, כי יש אומרים שצריך ללבוש לבן, ואין להם בגדי לבן. באירופה לובשים לבן? גם אנחנו לא לובשים לבן. "אווה לי כי גרתי משך שכנתי עם אהלי קדר" (תהלים ק"כ, ה). אז עדיף לפחות גרביים לבנות. הראו לי כל מיני דברים. וכל מי שהוא שייך למשפחה הזאת חייב לשמור על מנהגי אבותיו. ויש לנו "שר לענייני מסורת", זה השר ר' מאיר פורוש שיחה שנקרא "שר לענייני מסורת". אמרתי לו שגם יעקב אבינו היה שר לענייני מסורת... אמר לי מאיפה? אמרתי לו: כתוב (בראשית ל"ג י"ח) "ויבא יעקב שלם", מה זה שלם? ראשי תיבות: שר לענייני מסורת... זה ילבש כובע ככה, וזה קסקט, וזה ילבש "ספודיק", וזה ילבש נעליים כאלה, ככה זה. אבל אנחנו לא קשורים לדברים האלו. פעם באו חברה שכולם חסידים של הרב נדנדו, ואחד אמר לי: אני לא שותה מים בוגשלי! למה? כי בוגשלי יש הכשר מטעם "שארית ישראל", וכתוב "שארית ישראל לא יעשו עוולה" (צפניה ג' ג'). אבל הם גורסים בוא"ו - "לך" יעשו עוולה... עושים עוולה ומדברים כזב, א"כ איך אני אשתי? אמרתי לו: אם אתה נוסע לחו"ל, האם אתה לוקח איתך גלונים של מים מבני ברק? אלא הכל בשביל להראות: "אני מיוחד!" אני שייך לרב הזה ולרב הזה. אנחנו לא יודעים את זה. כשר, כשר. היו שואלים את רבי כדיר צבאן ע"ה על הלולב, הלולב הזה כשר? היה אומר "באה" - כשר. זהו, מספיק. די! אל תחפש חומרות מתחת לאדמה! האשכנזים מחפשים כל הזמן. אדם רוצה להתפלל באיזו חסידות, שואלים אותו: האם טבלת היום? לבשת גרטל? אתה מכוון בתפלה על דעת האדמו"ר הצדיק? אם אין בך אחד משלושת הדברים האלה, תעוף מכאן!

מצוות תפלין¹¹". צריך לזכור את זה. פעם היינו מניחים שתי תפלין יחד. אחר כך ראיתי שהמקום הוא דק וקטן, מה נעשה לו? כל פעם התפלין היו יורדים לי. אין לי ברירה. [לכן אני מניח אותם אחד אחרי השני]. אבל כל מי שיש לו זרוע גדולה - "לך זרוע עם גבורה" (תהלים פ"ט י"ד), אין הכי נמי, אין לו בעיה.

"עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו"

ט. הפרשה שלנו (פרשת בלק) מראה לנו שכל מי שילחם ויעשה 'עוואנטות' לישראל, בסוף ישלם את הכל. "וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי" (במדבר כ"ב, ב). מה זה לאמורי? כולל סיחון ועוג, שניהם מלכי האמורי, ככה כתוב [דברים ל"א, ד]: "כאשר עשה לסיחון ולעוג מלכי האמורי". "ויגר מואב מפני ישראל" (שם פסוק ג). ואמר לזקני מדין: עוד הוא, ויקץ מואב מפני בני ישראל. מה זה ילחכו? השוורים כשהם אוכלים איזה עשב, לא ישאירו בו זכר¹². וזה מה שרש"י אומר "כלחון השור את ירק השדה", השור אינו משאיר כלום, לוחך ולוחך ולוחך ולא משאיר משהו, הקהל הזה - עם ישראל - ילחכו את כל סביבותינו. מה נעשה עכשיו?!

בלעם בן בעור

י. "ובלק בן ציפור מלך למואב בעת ההיא" (שם). כלומר הוא לא היה מלך, אבל שמו אותו. מואב מסכנה, אין לה מי שימלוך עליה, אמרו 'ניקח את בלק'. ובלק אמר: אני לא יכול להילחם במשה, משה זה מעל הטבע. מה הכח שלו? הוא עומד ומתפלל ומה שהוא מבקש נותנים לו. אמר: אין לנו דבר כזה אצל אומות העולם? יש לנו, יש לנו את בלעם בן בעור. בעור וכסיל... (בן בעור, הוא הבן שלו) והוא גר באיזה מקום שנקרא פתורה. (נקרא פתור, והה"א נוספת). ובארמית פתורה זה שלחן, כך בלעם כמו שולחני שכולם באים אליו - (תפרוט לי את הדולרים האלה, תפרוט לי את השקלים האלה), תביא לי קללה על פלוני, מה שאתה רוצה יתן לך. עשיר גדול. היום לא נשאר זכר לבלעם, רק הרב זמיר כהן שליט"א מצא איזו כתובת עתיקה על כלי חרס כתוב עליה 'בלעם', זה הכל, זה מה שיש. מי זה בלעם הזה? נביא או שוטה או משוגע או מטורף?... כלום. היה אחד בשם בלעם, ברוך ה'...

"ישב ממלי"

יא. "ארץ בני עמו לקרא לו הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא ישב ממולי" (שם פסוק ה). "ישב ממלי" ראשי תיבות יושב שם בערבות מואב מעבר לירדן ירחו. לכן "ממלי" נכתב בלי וי"ו - מעבר לירדן ירחו.

"ואגרשנו מן הארץ"

יב. "ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה, כי עצום הוא ממני" (שם פסוק ו). אומרים שבלק לא היה לו הרבה אוכלוסיה כמו שיש לישראל. "אולי

11. ואם הייתה הלכה כמו רבנו תם [שתמיד מברכים על תש"ר]. אם אדם שח שיחה בטלה בין תפלין של יד לתפלין של ראש, היה מברך שתי ברכות. כי תמיד הוא מברך על של ראש "על מצות תפלין", וכאשר אדם שח מברך שתי: "להניח" ו"על מצות תפלין". ובמקום אחר דיברתי באריות למה לדעתו יברך שתיים. (עיין בשו"ת בית נאמן ח"א ח"א סי' א' ובעלון מס' 23).

12. פעם באו בני אדם ומצאו ג'ונגל מששת ימי בראשית, שיש שם חיות, ויש שם עופות, ויש שם צביים, ויש שם זברות, ויש שם חיות טורפות. יש הכל. אמרו: מה זה? זה לא בסדר. אנחנו 'אדוני העולם', מי שיהרוס את הג'ונגל שלנו אנחנו נראה לו... מה הם עשו? השמידו את כל החיות הטורפות. הן אריות, הן דובים, הן טיגריס, כל מיני חיות משונות ומזוזות שאני לא מכיר אותם אפילו בחלום... (הטיגריס הזה אני לא מכיר אותו, אולי פעם אחת ראיתי אותו בתמונה. בחלום לא ראיתי...). אז כאשר החליטו ככה, אמרו: עכשיו ישבו להם כל האיילות והצביים והזברות העדינים והנחמדים והנכבדים, ויאכלו ויאכלו ויאכלו, ואף אחד לא יפריע להם. באמת ככה עשו. חמש חיות אוכלים. אחרי חמש שנים פתאום מתו כולם! מה קרה להם? התברר שכשה' ברא את העולם, ברא אותו מאוזן. מה הכוונה? יש טורפים ויש נטרפים, ויש בני אדם שהם מגינים על הנטרפים. אבל כאשר באו בני אדם והרסו את הטורפים, אז הנטרפים האלה התחילו לאכול ולהשמיד, ולהביא הרבה ולדות, והנטרפים האלה "פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד" (שמות א', ז), עד שהארץ לא יכולה להכיל אותם. אז הם מתו. כי לא השאירו אפילו שרשים, לפני כן היו שרשים באדמה, ובשנה הבאה היו צומחים מחדש. אבל עכשיו לא נשאר כלום.

אוכל נכה בו" - נחסר ממנו מעט, לא יהיה להם ששים ריבוא. "ואגרשנו מן הארץ" - בלק לא אמר להשמיד אותו, רק לגרש אותו, אבל בלעם רשע עוד יותר, [אמר "וגרשתיו" לגמרי]. הלכו זקני מואב וזקני מנין וקסמים בידם. עשו גורל, אם בלעם יקבל אותנו הלילה הזה ויבוא אתנו - בסדר. ואם בלעם ידחה אותנו, אז אין בן תקוה. בלעם אמר להם (פסוק ח): "לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר".

"ואתא מימר מן קדם ה' לקדם בלעם"

יג. פתאום בלילה "ויבא אלקים אל בלעם" (פסוק ט), לא אלקים ממש, אלא הכוונה מלאך, כמה פעמים התורה קוראת למלאך בשם אלקים. ואחת ההוכחות הנפלאות לדבר הזה בפרשת לך לך (בראשית ט"ז) - "ויאמר לה מלאך ה'", "ויאמר לה מלאך ה'", שלש פעמים, "הנך הרה ויולדת בן וקראת שמו ישמעאל, כי שמע ה' אל ענייך" (שם פסוק י"א). ואחר כך כתוב (שם פסוק י"ג): "ותקרא שם ה' הדובר אליה אתה א-ל-רואי". למה כתוב שם ה' היתה צריכה לומר "שם המלאך", אלא המלאך נקרא בשם רבו, השליח נקרא על שם שולחו. אז גם כאן "ויבא אלקים" הכוונה מלאך, התרגום אומר "ואתא מימר מן קדם ה' לקדם בלעם" - בא מאמר מאת ה' אל בלעם, כלומר מלאך אמר לו - "מי האנשים האלה עמך"? וכי הקב"ה לא יודע מי האנשים? אלא הוא רוצה לראות אותו מה הוא אומר? אמר לו בלעם: "בלק בן צפור שלח אלי" אתה חושב שאני בטלן כזה, אבל לא, בלק בן ציפור מלך מואב בא אלי, שלח לי אנשים, הוא אמר לי ככה: "הנה העם היוצא ממצרים ויכס את עין הארץ, עתה לכה קבה לי אותו, אולי אוכל להילחם בו וגרשתיו" (פסוק י"א).

בלעם חיפש כל מיני תחבולות

יד. "ויאמר אלקים אל בלעם לא תלך עמהם" (פסוק י"ב) - אל תלך עם האנשים האלה. "לא תאור את העם" - אמר לו טוב, אני לא אלך, אקלל אותם כאן. בלעם רשע, מחפש כל מיני תחבולות. אמר לו: "לא תאור את העם". אמר לו: טוב, אני אברך אותם, אעשה להם 'מי שבירך'. אמר לו: גם לא תברך אותם, "כי ברוך הוא". לא צריכים אותך. "לא מדובשך ולא מעוקצך". קם בלעם בבוקר, אמר מה אני יכול לעשות? אבל הוא אמר מלה שנתלה בה, "כי מאן ה' לתתי להלוך עמכם" (פסוק י"ג), אתם אנשים פשוטים, כבודי להלוך עמכם? אני הולך עם אנשים מכובדים הרבה יותר. חזרו לבלק אמרו לו: "מאן בלעם הלוך עמנו" (פסוק י"ד), בדיק מה שהוא אמר. "הלוך עמנו", זאת אומרת אנחנו לא באותה מדרגה. אז בלק שלח עוד שרים רבים ונכבדים, באו אל בלעם ואמרו לו: "כה אמר בלק בן ציפור - לא מלך, חבר - אל נא תימנע מהלוך אלי". "כי כבד אכבדך מאד" - אתן לך כבוד בלי סוף - וכל אשר תאמר אלי אעשה, ולכה נא - בבקשה - קבה לי את העם הזה". ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב, לא אוכל לעבור את פי ה' אלקי". (שם פסוקים י"ז-י"ח). מכאן למדו חכמים שבלעם היה לו חמדת ממון. איך אומרים שם (אבות ה' ט"ז)? "עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה". "מלא ביתו כסף וזהב".

בלק לא הזכיר "כסף" ובלעם רמז לזה

טו. אז מקשים על זה שהרי יש בפרקי אבות (פרק ו' משנה ט') דבר כזה. רבי יוסי בן קיסמא היה הולך בדרך, בא לו עשיר אחד, אמר לו: רבי, רצונך שתדור עמנו במקומנו, ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות. אז הוא אמר לו: אפילו תתן לי כל כסף וזהב שבעולם איני דר אלא במקום תורה¹³. אז איך רבי יוסי בן קיסמא אמר

13. ואת המשנה הזאת הרב חזון איש שינן אותה כשהוא הגיע לבני ברק בשנת תרצ"ג. היו שם בעלי בתים שחולבים את הפרות שלהם בשבת. אמרו מה נעשה? הפרה מסכנה, זה פיקוח נפש, ופיקוח נפש דוחה שבת. דיבר אתם הרבה עד שלמדו לא לעשות ככה, אבל היו מביאים גוי. אמר להם: אפשר לעשות גם ע"י עטינים מלאכותיים שיחלבו את הבהמה. ולאט לאט הצליח בדבר הזה. אז כשאמרו לו: תשב כאן. אמר להם: "אם תתנו לי כל כסף וזהב שבעולם, איני דר אלא במקום תורה". וככה בזכות הפכה בני ברק למקום של תורה.

והיו גוים שאומרים: בכל הערים יש 'תיאטראות', יש 'קולנוע', ויש 'רדיו', ויש 'טלוויזיה'. ובני ברק 'חשוכה', אין בה שום דבר. איך אפשר להיות ככה? אמרו: הילדים של בני ברק צריכים להיות עוצובים, צריכים להיות נוראים. אבל בא אחד מאמריקה (בשנת תר"פ ומשהו) וראה אותם שמחים, אמר: "אין עיר בישראל שהילדים שלה שמחים כמו בני ברק!". איך זה? התורה משמחת. בתורה יש שמחה. העולם לא יודעים כמה התורה משמחת. אחד כמוני, אני סובל יסורים שלא תדעו ולא

אם אתה נותן לי כל כסף וזהב שבעולם, הרי זו מידה רעה של בלעם?
התשובה היא שהוא שהתחיל, הוא אמר לו: אתן לך אלף אלפים דינרי
זהב ואבנים טובות ומרגליות. אז הוא אמר לו: אפילו תתן לי. אבל כאן
אמר לו: "כי כבד אכבדך מאד", אכבד אותך זה לא כסף, אעשה לך כבוד.
"שאו שערים ראשיכם", כבוד הגאון הגדול בלעם הרשע... בסדר. אבל
לא אמר כסף. מה אתה אומר "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב"?!
זו תשובה פשוטה, ומצאתי אותה אחר כך בספר של הרב עובדיה על
פרקי אבות ענף עץ אבות (שם).

ההבדל בין "מלא ביתו" ל"בעולם"

טז. ותשובה אחרת אמרו, כאשר בלעם אמר "מלא ביתו" זה דבר
מוגבל - דבר סביר. ואילו רבי יוסי בן קיסמא אמר "אם יתן לי כל כסף
וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם", וכי זה דבר סביר? יש דבר
כזה?! מיהו יכול לתת לך כל מה שיש בעולם?! לכן זו גוזמא בעלמא.
זה תירוץ ששמעתי מאבא, בשם ספר כנסת ישראל של חכם אחד,
שמו רבי ישראל גראסווארדיין. חי בלונדון לפני השואה (תר"צ ומשהו).

בלעם הסתיר את הציווי "ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה"

יז. "ועתה שבו נא בזה גם אתם הלילה" (שם פסוק י"ט). תגיד להם 'לכו
הביתה'? לא. "מה יוסף ה' דבר עמי". אולי תתחלף דעתו, אולי ישתנה.
"ויבא אלקים אל בלעם לילה" (שם פסוק כ'). בא מלאך גם כן, ככה התרגום:
"מימר מן קדם ה' לות בלעם בליליא". "אם לקרא לך באו האנשים" -
מה זה לקרא לך? אם להזמין אותך, תלך. אתה רוצה שם סעודה דשנה
עם תרנגולים אבוסים וכל מיני דברים? אין הכי נמי, תלך. אבל "ואך
את הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה". הוא העלים מהם את זה, לא
אמר להם. הוא לא אמר: ה' אמר לי אני לא יכול לעשות שום דבר. כי
אם כן בשביל מה עלי לבוא, אני לא יכול להגיד כלום, הפה שלי סגור.
לא אמר להם את זה. כי חשב אולי בכל זאת יפתה אותו ח"ו לקלל את
ישראל, והקב"ה אמר לו אתה לא יכול לקלל.

חרה אף ה' בבלעם על שהלך בשמחה

יח. נמשיך את הסיפור עם בלק הרשע הזה, שנתן לנו פרשה בתורה.
פרשה שלמה שמספרת על בלק ועל בלעם, ועל כל מה שקרה שם.
"ויקם בלעם בבוקר ויחבוש את אתונו וילך עם שרי מואב" (שם פסוק

תכירו אותם, כשאני לומד תורה אני מתעלה מעל הקרקע עשרה טפחים) לא
צריך הרבה יותר (...), אני יכול ללמוד, להתרכז, אני יכול לשאול תלמידים שאלות.
כשלוּמדים את השיעור, השיעור בעצמו חי, הוא מחיה אותך.

כ"א). ה' אמר לו - "אם לקרוא לך באו האנשים - באו להזמין אותך - קום
לך". והוא שמח, קם בשמחה רבה מוקדם בבוקר, "ויחבוש את אתונו",
הוא בעצמו חבש את האתון, ולא חיכה שיבואו משרתים ועבדים, או
לומר לשרי בלק שיחבשו לו את האתון. אלא הוא בעצמו חבש את
האתון "וילך" בשמחה רבה. "ויחר אף אלקים כי הולך הוא" (פסוק כ"ב).
ולכאורה למה ה' כעס? הרי אמרת לו "אתה יכול ללכת"! אלא שהכעס
הוא שהוא הולך בשמחה. "ויתיצב מלאך ה' בדרך לשטן לו, והוא רוכב
על אתונו ושני נערי עמו" (שם) 14.

סימן לטעמים השונים בשלוש פעמים "ותרא האתון"

יט. ושם כתוב שלוש פעמים "ותרא האתון". פעם אחת "ותרא
האתון", בתרסא, ופעם "ותרא האתון", באזלא גריש, ופעם
"ותרא האתון", בשופר מהופך ופשטא. והמסרה אומרת: "סימן
לדבר אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת". מה הסימן? מסרה
חתומה וסתומה. בא רבי שמואל דוד הכהן מונק ע"ה 15 ופירש מה הכוונה
של המסרה, שאם אדם שוכח בקריאת התורה איך הטעמים (בתחילה
"ותרא האתון" בתרסא, אחר כך באזלא גריש, ואחר כך בשופר מהופך), שיזכור
את הפסוק: "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת
לה" (שמות ט"ו א.), ששם "אז ישיר משה" - בתרסא, "ובני
ישראל" - באזלא גריש, "את השירה הזאת לה" - בשופר
מהופך ופשטא. נמצא שכל הטעמים כולם בפסוק הזה.

"ויכחשו איבך לך"

כ. יש לנו עוד חידושים, ונאמר אותם בעזרת ה' בשנה הבאה. בינתיים
נגיד מזל טוב לביבי נתניהו, שאחרי שנים רבות של עינויים, השופטים
- שהם לא כל כך אוהבים אותו - אמרו: אין לנו מה להפליל אותו. כמה
שאדם יש לו חשבון עם חבירו, אבל אדם לא יכול להילחם בו בכח.
האמת מעל הכל. ויגיע הזמן שהשופטים האלה יבינו גם כן שהשבת
והתורה והמסורת מעל הכל. מי שילחם בדברים האלה - נלחם נגד עצמו,
נלחם נגד העם, נגד המדינה, נגד התורה. שיבינו שזה מעל הכל. אין
משחקים בדברים האלה. ומצאנו רמז לביבי נתניהו שהצליח בדבר הזה.

14. האשכנזים לא אומרים "אתונו" אלא "אסונו", וקוראים: "רוכב על אסונו".
פעם החפץ חיים צ"ל שאל איזה ילד אחד ששמו שמואל גריינמן (נדמה לי זה
אביו של רבי חיים גריינמן, הוא בתחילה היה בריא, ואחרי זה קרה לו איזה מקרה, והיה
סובל כל החיים), איפה כתוב בתורה "אסון"? אמר לו: "פן יקראנו אסון" (בראשית
מ"ב ד.). "וקראהו אסון" (שם פסוק ל"ח). "וקרהו אסון" (שם מ"ד, כ"ט). אח"כ אמר
לו: הרב! יש עוד פסוק. אמר לו: "והוא רוכב על אסונו" ... טעה, חשב שבמקום
"והוא רוכב על אתונו", כתוב: "והוא רוכב על אסונו". אבל שם זה בתי"ו רפויה
ולא בסמ"ך! מה נעשה?! כך הם מבטאים. אבל אנחנו אומרים "אתונו" בתי"ו,
לא בסמ"ך. למה תבטא בביטוי לא מדויק?!

15. זה תלמיד חכם יקה (מגרמניה), שהוא יודע
ובקי בדקדוק. פעם אחת כתבתי לו הערה, וכתב
לי במכתב: לא ידעתי שהקוראים של אור תורה
יודעים דקדוק, חשבתי שרק אני לבד מבין
דקדוק... אתה מבין, ברוך הבא.
צריך ללמוד דקדוק. בילדותי למדנו דקדוק
אצל רבי דוד ברדא (הוא נפטר ביום' בתמוז שנת
תשכ"ט, בן 52) ונתן לנו לעשות פועל שת"ה.
בזכר: שְׁתִיתִי שְׁתִיתִי שְׁתָה, בנקבה: שְׁתִיתִי
שְׁתִיתִי שְׁתָה. והיה לי חבר ששמו אברהם גז
(נפטר לפני כמה שנים), שלא כתב "שְׁתָה" אלא
כתב "שְׁתָה". ואני כתבתי "שְׁתָה" אמרתי לו
שזו טעות. אמר לי: מה פתאום? המורה בדק
ולא אמר לי כלום. אמרתי לו: לא יכול להיות,
כי אתה אומר: קניתי קניתי קנתה. אי"כ אותו
דבר: שְׁתִיתִי שְׁתִיתִי שְׁתָה! הלך למורה ותיקן
לו בדיו אדום (אני זוכר את הדיו שתיקן לו) וכתב
"שְׁתָה". שאל אותי: האם אתה יודע יותר טוב
מהמורה? המורה שכח, יש לו "אלף" מחברות
מעל הראש, ולכן הוא לא שם לב. "שְׁתָה" זה
לא כפל, כי יש את הת"ו של השורש ויש ת"ו
לסימן נקבה. לכן צריך ללמוד דקדוק.

המרכז העולמי
למורשת יהדות צפון אפריקה

כבד את ה' מגרונך

המכון לפיוט ושירה אנדלוסית מזמין את
הציבור להשתתף בחוג ללימוד
בקשות, חזנות
ואלה-אנדלוסית

החוג מתקיים בימי שני ושלישי בשעות הערב
במרכז העולמי בירושלים, בראשות החזנים
והפייטנים: הרב חיים ביטון ור' דוד עטיה.

לפרטים והרשמה: 052-2288353

לפני כמה שנים (בהילול של הישיבה) אמרתי לו פסוק: "ויכחשו איביך לך ואתה על במותימו תדרוך" (דברים ל"ג כ"ט). אינני חושב שהוא ענה אמן... אבל הציבור ענה אמן. ואני שם לב שהמלה **איביך** עולה ארבעת אלפים. איזה חשבון זה? המלה 'איביך' נעשה אותה בכפל, א' כפול י' זה עשר, עשר כפול ב' זה עשרים, עשרים כפול י' זה מאתיים, מאתיים כפול כ' (עשרים) זה ארבעת אלפים! תיק ארבעת אלפים שהוא התיק הכי קשה - "ויכחשו איביך לך". אין להם מה לעשות. אבל הם מנסים עוד פעם להעלות גרה... "מעלת גרה בבהמה" (ויקרא י"א ג). אולי ואולי ואולי. אין מדינה אחרת בעולם מהסוג הזה שאדם שעשה לעמו כל כך טובה (בימי הקורונה), אדם שעומד בתפקיד ראש הממשלה, מנסים בכל הדרכים להשפיל אותו.

"סוף ישראל לעשות תשובה ומיד הם נגאלים"

כא. פעם עשו ככה עם אריק שרון, אבל לא היה לו את הכח של ביבי. ביבי יש לו זכות של אביו שלא היה דתי בעוונות, אבל ידע כל התנ"ך בעל פה¹⁶. על הדבר הזה יש שכר. אפילו על מי שהחיה את השפה העברית בימינו, שהוא היה כופר בעיקר רחמנא ליצלן, יש שכר. מה השכר? שנכדיו (או ניניו) שומרים תורה ומצוות. איך אני יודע? פעם ראיתי קטע בעיתון: "אנחנו הולכים לאזכרה של אליעזר בן יהודה שתהיה בסייעתא דשמיא ביום פלוני בבית הקברות פלוני". (איני זוכר איפה). אתם אומרים בסייעתא דשמיא? מה קרה לכם?! כן, סוף עם ישראל לחזור בתשובה! ככה הרמב"ם כותב בהלכות תשובה (פ"ז ה"ה): "סוף ישראל לעשות תשובה ומיד הם נגאלים". ולא אומר את זה בעצמו, אלא אומר **הבטיחה תורה!** התורה הבטיחה ככה¹⁷. צריך אדם לדעת שהתשובה מעל כל הדברים הבטלים האלה. **יש כח בתורה, יש כח בתשובה, יש כח.** אני בא לשיעור בישיבה ואני סחוט, אני לוקח קפה, הקפה לא עוזר לי, אבל כשבא הנכד שלי **אלחנן** שיהיה בריא או אחרים ללכת לשיעור, השיעור הוא עולם חדש. כאילו קבלתי נשמה חדשה... "ונתתי לכם לב חדש ורוח חדש אתן בקרבכם, והסירותי את לבן האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר". (יחזקאל ל"ו, כ"ו).

גימטריא בכפילות אות באות

כב. אמרנו שהמלה איביך כתובה בתורה בלי וי"ו, ותכפיל אות באות ותמצא ארבעת אלפים, זה התיק של ארבעת אלפים. ויש לנו הרבה דברים כאלה, לא אני הראשון שהמצאתי את זה. כבר המן לפני... אמר **"ועשרת אלפים ככר כסף אשקול על ידי עושי המלאכה"** (אסתר ג', ט'). מאיפה החשבון של עשרת אלפים? אלא הוא עשה פדיון נפש לעצמו. אמר **המן** זה ה' - חמש, **מ'** - זה ארבעים, **נ'** - זה חמשים. חמש כפול ארבעים - מאתיים, אחר כך מאתיים כפול חמשים זה עשרת אלפים. זה פדיון נפשו. ויש עוד דבר דומה - **"ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה"** (בראשית ט"ו, ג'). למה העונש הזה? למה ארבע מאות לא פחות ולא יותר? אלא כי אברהם אבינו אמר (שם ט"ו, ח) **"במה אדע כי אירשנה"**. "במה" - נראה שיש לו ספק אם הוא יירש את הארץ או לא יירש אותה. אז על המלה הזאת (במה) הוא נענש. ה' מבטיח לך ואתה אומר "במה אדע"? אז מהשמים עשו חשבון עם אברהם אבינו. עשו חשבון מלא. **ב' כפול מ' - שמונים. שמונים כפול ה' - ארבע מאות.** אבל אחר כך יצא שעבדו רק מאתיים ועשר. למה? אז אחד התלמידים הסביר לי ככה - תחבר ב' ומ' ביחד זה ארבעים ושתיים. ארבעים ושתיים כפול ה' זה מאתיים¹⁶. פעם אמרתי שאי אפשר לומר 'עָרְבִי', אלא אומרים 'עָרְבִי', ככה כתוב בנחמיה כמה פעמים (ב' י"ט, ד' א', ו' א'). אז הוא אמר: לא, יש 'עָרְבִי' - "כְּעָרְבִי במדבר". מצא את זה בירמיה פרק ג' (ב). מי זוכר את זה? הוא זוכר בגיל מאה ושתיים את הערבי הזה שהתחבא אצל ירמיה הנביא.

17. היה פרופסור אחד שקראו לו 'גרשום שלום'. והוא התנגד שילמדו במדינה הזאת בשפה העברית, אמר שילמדו רק בגרמנית. למה? כי אם ידברו בשפה העברית, או שיתאבדו או שיחזרו בתשובה. שיתאבדו?! מי שילמד השפה העברית יתאבד?! למה יתאבד?! דברים כ"כ אמתיים שמושכים את הלב, מושכים בכח, או שיחזרו בתשובה, וזה לא טוב לפי דעתו. אבל לא התאבדו, והרבה חוזרים בתשובה. ועוד מעט גם הנכדים שלו - אם יש לו נכדים - יחזרו בתשובה...

ועשר. הכל מחושב ומדויק¹⁸. יש מתיקות בתורה, זה דבר מיוחד. אז גם כאן 'איביך' זה ארבעת אלפים. "ויכחשו איביך לך". השופטים אוהבים אותו?! לא אוהבים אותו. אומרים: 'ביבי דואג רק לביבי', 'נתניהו דואג רק לנתניהו', 'רק לנתניהו', 'רק לנתניהו', ואפילו הכי - שידאגו הם...

"יגלו שמים עוונו וארץ מתקוממה לו"

כג. אדם צריך להיות ישר עם אלקים ואדם. הנה אריק שרון היה ימני (והוא לא היה כל כך אוהב את הדתיים). לא רצה להחניף. בתחילה אמר 'דין נצרים כדין תל אביב'. אחר כך ראה שהעולם לא אוהבים אותו. פעם אמרו 'אריק שרון רוצח', 'רוצח'. ביום ראש השנה יצאו מאות אנשים והתחילו לצעוק 'בגין רוצח' ו'אריק שרון רוצח' וכן על זו הדרך. והנה מהשמים עשו שאריק שרון יתהפך מאה ושמונים מעלות, הפך את עורו. למה? כי הוא מפחד מהעולם. איך ימצא חן בעיניו? על ידי שיעקור את תושבי גוש קטיף. אבל מהשמים לא נתנו לו לעקור אותם וללכת, אלא הורידו עליו צרה צרורה. אמר לו אז משה קצב "תבקש סליחה מהתושבים". אמר לו: אין סליחה, לא מגיע להם סליחה. מה שאני אומר - זהו זה. אחר כך **הרב מרדכי אליהו** (זה שמעתי מקרוב) התקשר למשה קצב, אמר לו: בתור נשיא המדינה אתה צריך לאשר את זה, אז תקפיא את זה. אמר לו: הרב, אני לא מקפיא, שילכו לגיהנם, שילכו לעזאזל. אמר לו הרב: אתה לא מקפיא? בסדר. אחר כך אריק שרון כעבור שמונה חודשים נשאר לא חי ולא מת. "יגלו שמים עוונו וארץ מתקוממה לו" (איוב כ', כ"ז). לקבור אותו בארץ, הארץ מתקוממת. ללכת לשמים, בשמים לא רוצים אותו, יש לו עוון. "יגלו שמים עוונו" ראשי תיבות **יש"ע** - יהודה שומרון ועזה. אתה עקרת אותם? יש לך תשלום על זה!

כל פעולה שאדם עושה יש לה חשבון למעלה

כד. והוא [משה קצב] היה לו משפט. כשהיה לו משפט, בא מתחנן לפני ביתו של הרב מרדכי אליהו. אמר לו: אני מבקש מחילה. אמר לו: אין מחילה ואין סליחה ואין כפרה, עכשיו אתה לא יכול לתקן. אין מה לעשות. לך מפה! הלך ונכנס לכלא וירד מאה מעלות אחרונות. למה? כי אדם שאינו סובל עם האחים שלו, זה התשלום שלו. "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו, וירא בסבלותם" (שמות ב', י"א) - תסבול אתם, תאמר להם אני סובל אתכם, כואב לי, אם הייתי יכול להקפיא את זה למאה שנה - הייתי מקפיא. לא רצה להקפיא אפילו לחדשיים! אמר: לא, אני לא מקפיא! אל תקפיא. תוקפא אתה במקום... **אדם צריך לדעת שכל פעולה שאדם עושה יש לה חשבון למעלה. אדם לא ילך בדרך עקלתון, כי כל עקלתון יש לה תשלום.** אבל זה נתניהו יש לו סבא תלמיד חכם, (חי חמשים ושמונה שנים), יש לו אבא שהוא למד כל התנ"ך כולו בעל פה. והם אוהבים את ארץ ישראל. הקב"ה אומר: **"מי שאוהב את ארצו - אני מחזיר לו אהבה"**. כמה שיעשו כל מיני דברים, עורכי דין ועורכי דין, הנייר הזה והנייר הזה, הכל הולך לאיבוד. **כי יש כח בתורה, יש כח בארץ ישראל, יש ברכה בארץ ישראל. מי שנלחם בה - נלחם בעצמו. אל תילחם.** להיפך, תחזק אותה. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל השומעים כאן, (גם זה שיצא באמצע - שיבורך...), כל השומעים, וכל היוצאים, וכל הכותבים, וכל הלומדים, כל מי שלמד מלה אחת בשיעור, הרי זה כאילו למד את כל השיעור כולו. תבורכו מן השמים בבנים תלמידי חכמים ויראי שמים שומרי תורה ומצוות. ועם ישראל יחזור לשפיות שלו, ולא יהיה משוגע, כל הזמן לריב. מה תרוויחו מהמריבות האלה?! ונזכה לגאולה שלמה, במהרה בימינו אמן ואמן.

18. אני לא יודע אם אתם מבינים בחשבון כמו שאני מבין באותיות, משחק בהם. אתם לא מבינים כל כך. [אומרים]: "הוא אמר? 'ידבר רסו'..." מקסימום ניקח מחשב אחרי שנה, ונראה שמה שאמרת זה בדיוק...

ומגדל חננאל עד

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

עורך: הרה"ג ר' הרה"צ רבי יוסף חיים נחום הלוי שליט"א

השלום של פינחס

לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (במדבר כ"ה, י"ב).

ברית של גאולה

במלה "שלום" בספר תורה, האות וא"ו קטועה. אפשר לפרש, שהמלה "שלום" בגימטריא 376, ועכשיו שחתכנו חלק קטן מהוא"ו זה נראה כאילו למעלה יש וא"ו ותחתיה יו"ד, ויוצא בגימטריא 386 כמנין דוד בן ישי, וזהו רמז לבוא פינחס הוא אליהו בע"ה בקרוב, והוא יבשר לנו על משיח בן דוד. כמו כן סבי מרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל רומז "את בריתי שלום", את ראשי תיבות אליהו תשבי, על ידי בריתו הוא יבשר על הגאולה במהרה בימינו אמן.

פינחס קינא על חילול ה'

מסבירים המפרשים, מה זה "בקנאו את קנאתי"? בזמן שהיו בנות מואב מחוץ למחנה, לא ראינו שפינחס הלך והרג את כל מי שהלך עם בנות מואב. מתי הוא התעורר? כאשר זמרי בן סלוא עשה את השטויות שלו לעיני כל העדה. מה קרה? מדוע רק עכשיו התעורר? אלא לפני כן זה היה מחוץ למחנה, וכשראה את זה פינחס, חשב שזה חשבון שלהם עם הקב"ה. אבל בתוך מחנה ישראל לעשות מעשה כזה?! לא בא בחשבון! על זה הוא כבר לא יכול היה לשתוק, וקנא את קנאת ה'. לפעמים יש אנשים שלצערנו הרב הם תינוקות שנשבו, והם נוסעים בשבת. זה מצער מאד, אבל זה בינם לבין הקב"ה, חשבון שלהם עם אבינו שבשמים. ולעומת זאת אם הם מפתחים את הענין, עושים לרבים תחבורה ציבורית בשבת מטעם העירייה ופותחים קניונים ושוקים בעיר, זה כבר חלילה חילול ה'! זה כבר לעיני כל העדה! על זה אי אפשר לשתוק! אומרת הגמרא במסכת מועד קטן (דף י"ז ע"א), אם בא לאדם יצר הרע, ילבש שחורים ויתעטף שחורים, אולי יחזור בתשובה. אבל גם אם לא חזר, לפחות שלא יכירו אותו, שלא יעשה חילול ה'.

בתוך העם

ולמה זכה פינחס לשכר כל כך גדול? בגלל שקינא את קנאת ה' בתוכם. לא היה עומד בפנינת הרחוב ומפחד, אלא בתוכם, מול כולם! שבט שמעון הקיף את האוהל שאף אחד לא יוכל להכנס, אבל פינחס לא עשה חשבון, נכנס בתוכם וקידש שם שמים. זה כמו שאדם נמצא באיזו פינה ומקיים את מצות ה' בלי שיראו אחרים, כמו בתוך העיר בני ברק, זה בסדר, אבל כשאדם נמצא בתוכם, במקום שיש רחוקים, והוא בכל זאת הולך בדרך ה', "ויגבה ליבו בדרכי ה'" (דברי הימים ב' י"ז, א), אז שכרו גדול כמו פינחס, ויתן לו ה' שלום שלא יהיה לו נזק לא מאויבים מבית ולא מבחוץ. זה שלום אמיתי.

סטירה גוררת סטירה

מסופר על הגאון רבי יוסף בוכריץ זצ"ל, שפעם בבית

הכנסת שלו בזרזים הגיע להתפלל עורך דין יהודי, אבל היתה לו בעיה שכל הזמן היה מדבר. לא משנה לו בית כנסת או רחוב, אף פעם לא סוגר את הפה שלו. כמה שניסו להשתיק אותו לא הצליחו. פנה אליו הרב בנועם שיה: "אולי כבודו ידבר בחוץ? כאן זה בית ה', אסור לדבר כאן, ומלבד זאת זה מפריע למתפללים". האיש שמע את הדברים של הרב, אבל לא קיבל, למחרת שוב הגיע ודיבר בבית הכנסת. פנה אליו הרב פעם שניה: "אני מבקש ממך, תפסיק לדבר כאן!". אבל אותו עורך דין לא הקשיב. הרב ראה שהוא לא מקשיב, התקרב אליו, ובלי להסס סטר לו על הלחי... הוא היה המום. מיד לאחר שהתאושש ברח מבית הכנסת כדי שלא יראו אותו בקלקלתו...

אבל הוא לא חשב לשתוק על זה, כבר באותו היום, בגאותו הלך למושל העיר ותבע את הרב לדין. קרא למושל לרב ואמר לו: "אתה נתת לעורך דין המכובד הזה סטירה לעיני כולם?". אמר לו הרב: "אכן כן!". שאל המושל: "אבל הוא איש חכם ומכובד, איך ביזית אותו כך?". ענה לו הרב בתקיפות: "הוא לא חכם, הוא טיפש! הוא גרוע מבהמה!". המושל נדהם, לא כל יום הוא שומע מששויים עורך דין לבהמה... שאל את הרב: "למה אתה אומר ככה?". השיב הרב: "תגידי, אצלכם במסגד מה תעשו למי שמדבר? תגלגלו אותו מכל המדרגות! ובבית הכנסת שלנו מותר לדבר? וכי המדבר לא גרוע מבהמה?". כשהמושל הבין את ההשוואה למסגד שלו, מיד אמר לרב: "עכשיו הבנת, אתה צודק! תן לו עוד סטירה!". זו קנאה לכבוד ה'. אמנם לא כולנו ראוים כמו רבי יוסף בוכריץ, אבל כל אחד יכול למחות על כבוד ה' בדרך שלו ובדרכי נועם. שנזכה לגאולה הקרובה במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

"ידוע בספרי הקבלה כי אחד התיקונים הגדולים ביותר לבטל מהאדם את הגזרות ולפתוח את הנזול לבריאות, לרפואה ולהצלחה - זה מדיון גמשי..."

פדיון נפש

מידי שבוע נערך פדיון נפש על פי הסדר שתיקן מרן החיד"א המסוגל לישועות ע"י רבני הישיבה הי"ו מחיר לכל שם: 54 ש"ח

למסירת שמות התקשרו:

08-6727523

או שלחו הודעת SMS

דוגמ"צ מווד"ר רבי
צמח מאזוז

שליט"א

יוצא מגדרו
בהבטחה וברכה:

רבי צמח מאזוז

הנהגתו של רבינו, חסידיו, וכו'...
הנהגתו של רבינו, חסידיו, וכו'...
הנהגתו של רבינו, חסידיו, וכו'...

הנהגתו של רבינו, חסידיו, וכו'...
הנהגתו של רבינו, חסידיו, וכו'...

כמה שמהות
לקבל ילקוט חדש?
בוא ושמח
את אלו שאין להם
ג-ג 360 ש"ח אנה מאיר אסף כצוק הק"ח
עמיתך אף לא עשיתו וי' ישמח את אלקיך

400 ילדים ממשפחות נזקקות

יפתחו את שנת הלימודים הבאה, בשמחה בהרגשה טובה וברגל ימין, עם ערכת בית ספר חדשה הכוללת ילקוט חדש, מחברות וכלי כתיבה. **בזכותך!**

ניתן לתרום בהעברה בנקאית לפקודת:

תמכין דאורייתא - ירד יעקב (ע"ר)
קוד מוסד - 38365

בנק דיסקונט סניף 139 מוס' חשבון 166712355

דייג עכשיו ותרום ערכה:

055-6763536

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב ג'ר' שמואל עידאן שליט"א

גליון 317

הלכה נאמנה

בי"ז בתמונו מתחילים לומר תקון חצות
[תקון חלל] בבית הכנסת אחרי הצהריים. לא בדיק בשעה 12:00, אלא אחר חצות היום שעה בערך 12:45. כל אדם יסתכל בלוח מתי מגיע זמן הצהריים. אומנם היום נשכח המנהג הזה אבל אנחנו החורגים אותו (פעם הרב נמנו רב עובדיה) צ"ל דבר על זה בירושלים, והיה לידו הראשון לציון **הרב בן שני זיוון זצ"ל**. אז הוא אמר לו: הייתי פעם בקסא רבנים ואמר שיש תקון חצות פנהו בפרות יוסף מאז, וכי תקון חצות זה רק של הספרדים? הרי גם המגן אברהם (סי' תקנ"א ס"ק מ"ה) המליץ עליו, וגם המשנה הרבה (שם ס"ק ק"ג) וגם באר היטב (שם ס"ק מ"ג) וגם אליה רב (סי' תקמ"ט ס"ד ד'), כלם כתבו על זה, אבל משום מה הוא נשכח. התקון חצות של הלילה נשכח כי אומרים "אנחנו עיפים" ויזכרים לישון, אבל מה ביזם? **לכו ביימים האלה צריכים לומר תקון חצות**, בשביל להרגיש את החרבון, ובחצי ארץ כלם היו יודעים את זה, אפילו אנשים פשוטים בעלי הנחות, **באים בשעת תקון חצות לבית הכנסת רבי משה דרמון עליו השלום, ומוסלים מחצלאות ויושבים וקוראים תקון חצות** - "על נהרות בבל" **וכו' במנגינה הידועה**, ואחר כך קוראים קטע קטן של קינה אחת. בג'ר'א כל הזמן קראו את קינת: "על היכלי אבקה יומם ולילה", ואחר כך נשנסה הישיבה של **הרב ניסן פינסון זצ"ל, אבא זצ"ל** אמר שמפני שבימים תשעה באב אין לבחורים מניין לשמע את המנגינות האחרות, כי הם נמצאים ב'שיבה, אז כל יום נקרא קינה אחרת מקינות תשעה באב כדי שהם ילמדו את כל המנגינות. וזה דבר חשוב מאד, וגם אנחנו עושים ככה. (גליון 71 אות ל"א והערה 26, וגליון 22 אותיות כ"ט ול, וגליון 121 אות ד', וגליון 267 אות ד').

לסען תספר

לרומאים איפה המחבוא של היהודים, (הם היו הולכים למערות ומביאים אצל לוצארים בתוך ביתר), ונכנסו לשם הרומאים ולא השאירו אהד. אין לנו שום זכר מחרבן ביתר. "נגדעה קרן ישוראל" (ככה כותב הר"א ש בברכות (פרק ז' סימן כ"ב) בשם הירושלמי, ועיין ב"א"ח סי' קפ"ט. וע"ע גיטין דף נ"ז ע"א). "נגדעה קרן ישוראל ולא תחזור עד ביאת המשיח", ואנחנו מקנים שתחזור ותחזור עוד ביימינו. **לכו תקנו חקמים הטוב והמטיב**, מה זה הטוב והמטיב? הטוב שלא הסריחו, עשו נדר מהגופות של הנפטרים - מאות אלפים, נדר סביב הכרמים שלקהם (ירושלמי תענית ס"ד ה"ה), והמטיב שנתנו לקבורה - אחרי שבע שנים נתנו להם הרומאים "ברב חסדים" (יב"ט שם ו' וק"ק) לקבר את היהודים האלה. וזהו הסברתי למה בברכה רביעית של ברכת המזון [שנתקנה כנגד הרוב] ביתר (ברכות דף מ"ח ע"ב) אומרים "מלך העולם לעד", והם לא היו יכולים ממש להגיד דברים נגד השלטון, כי אדרבא היה זה אכזרי. יהודי שעבר על ידו היה אומר לו: בא הנה, למה אתה לא אומר שלום למלך? אמר לו היהודי: טוב אדוני, שלום! אמרו אדרבא: לא, אתה חייב מיתה. בא השני אמר לו: שלום! אמרו אדרבא: אתה חוצא! אתה אומר שלום לקיסר? אז גם הוא למיתה. אמרו לו עבדי: מה אתה עושה? אמר להם: אכפת לכם מה אני עושה בשונאים שלי? זה למיתה וזה למיתה. (איכה רבתי פרק ג'). אז אדם אכזרי כזה, אם תכתב עליו בברכות מלה אחת, אתה לא יודע מה יצא מזה, סנה נוראה. מה עשו חכמים? אמרו "הטוב והמטיב", הטוב שלא הסריחו והמטיב שנתנו לקבורה. ולא זו בלבד, אלא הסיפוי מלת לעד - "מלך העולם לעד", תזכרו, אדרבא היה זה הוא מלך זמני, יום אחד ילך לעזאזל, הוא וגם רומי שלו. רומי נחרבה, נשתפחה מן העולם. מישהו יודע שרומי היתה פעם מעצמה גדולה מאד? לא נשאר ממנה משהו מאומה! רומי תחרב ותשאר שממה. לא ישאר ממנה כלום על כל מה שעשו לנו. כל מי שעושה רע ל'שוראל, הקדוש ברוך הוא מעניש אותו, אבל לא מיד. רומי היא עשתה את החרבון בשנות שבועים [שנת שלשת אלפים ושלושים לבריאת העולם] לספירת הנוצרים, ויש אומרים ששים ותשע, ככה הרמב"ם אומר. **יש אומרים שהבית נחרב בשנות ששים ושמונה למנין הגוים, אבל זה לא נכון.** הוכחתי משר"ת המב"ט (סימן נ') ומתקומם ב'שלושה מקומות, ומספר מעלות המדות (הוצאת 'אשכול' בהקדמת המו"ל עמ' 7), ומתק"א בחשון משפט (סימן ס"ו סק"ח), ומאורים ותמים לרבי יהונתן אב"שיץ (בתומים שם סק"ג), [ולכן השנה 1954 לחורבן (אם חלילה לא יבנה הבית), ולא 1955]. (גליון 319 אותיות ט' וי'. לענין שנת החורבן ראה עוד בבית נאמן גליונות: 173 אות ט', 23 אותיות מ' - מ"ה והערה 36, 72 אותיות ט"ז - ט"ט, 121 אות כ"ו, ו-320 אות ד' ובהערה 2).

"הפנהג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים"
 פעם נסעתי לדרום אפריקה עם אשתי ע"ה (לצדך נתיחם), והגעתי לשם אחרי 9 שעות טיסה במטוס איירבוס, הוא לא נח כל כך (נסעתי בו פעמים לצרפת), קצונסעים בבואינג הרבה. יותר נח (בואינג נוסע שתיים עשרה שעות, כמה פעמים נסעתי שתיים עשרה שעות, אתה נח, אבל איירבוס זה משהו ארפתי אמנם נוסע יותר מהר אבל הוא לא כל כך נח, ולא מכיל הרבה אנשים, "קל הוא על פני מים" (איוב כ"ד, ח"ח) אז בגלל זה הוא עולה ויורד ועולה ויורד, המת רגוע שלי מסתיר גליון). והיה קשה לי לישון כל הלילה. למחרת בתוך התפלה באה אלי מחשבה: למה אני כל כך מסתחרר? הרי כדור הארץ מסתובב במהירות של אלף שש מאות ששים ושש קילומטר נקדה שש (א"ר אני יודע: כי קו המשווה של כדור הארץ הוא ארבעים אלף קילומטר, וארבעים אלף קילומטר לחלק אותם על עשרים וארבע שעות יוצא לך לכל שעה 6166.6). ובואינג היה שהוא הכי טוב עושה 875 קמ"ש, זאת אומרת כדור הארץ מסתובב במהירות כפולה מהבואינג, ומישהו מאתנו מרגיש שהמח שלו מסתחרר-לא. כאן בארץ אתה הולך והכל בסדר והכל שקט. למחרת היה ערב שבת (שבת י"ז בתמונו תשנ"א, ולמחרת היתה התענית שנדחתה ליום ראשון), והלכתי עם המשפחה שהתאחדתי אצלם (משפחת מנשה רז), ואמרתי להם שהבואינג לעמדת האיירבוס הרבה יותר נח, כי בואינג אימריא חסד, והטיסה שם נוחה הרבה יותר. ובבית הכנסת קראנו בנשמת כל חי - **"המנהג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים"**, ורציתי לקפץ. למה? כי בחסד זה ב' [שנים] חסד, כלומר פעמים בואינג [שקאמר בואינג בגימטריא חסד], הקדוש ברוך הוא מנהיג את כדור הארץ במהירות של פעמים בואינג, ובריותיו ברחמים - לא מרגישים כלום [שאין כאבי ראש וסחרחורות מסיבוכיו של כדור הארץ]. חדוש כל כך יפה, וקבלתי אותו מתנה. אם הייתי קופץ היו אומרים לי: מה קרה לך? מה אתה קופץ כאן?... כבשתי את הקפיצה שלי, ואמרתי את זה אחרי התפלה. היה שם בחור אחד פו עשרים ותשע, שמו "גיל טבעון" (שם מודרני), אמר לי, אני לומד אקסטרנומיה, אבל חדוש כזה אף פעם לא שמעתי, יש בתורה דברים כאלה על פעמים בואינג! אמרתי לו, פן יש דברים כאלה. חדוש שבא ככה בהפתעה זה מעודד, איפה שאתה הולך תמצא מלה שתעודד ותחזק אותה. (גליון 319 אותיות ב' ג').

מי שעושה רע לישראל, הקדוש ברוך הוא מעניש אותו

הגמרא אומרת (ברכות דף מ"ח ע"ב) ש'ברכת "הטוב והמטיב" נתקנה בגלל חרבון העיר ביתר. בחרבן ביתר היו בעונות הרבים תחת העל של אדרבאנס [קיסר רומי] שחיק טמא (שישפחוקו עצמותיו), והוא היה עושה כל מיני גזרות, ורבי עקיבא היה מנהל את המלחמה נגד רומי. אבל היה אחד בן בלעל, כותי שספר

חיבה

במה גימטריא 400

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.